

ח' אלול תשע"ח
19 אוגוסט 2018
סימוכין : 102/6239/18

לכבוד
תומר גוטהלף
מתכנן המחוז
מנהל התכנון, מחוז דרום

הנדון: הנחיות לתסקיר השפעה על הסביבה - מנחת בר יהודה (מצדה)

התכנית מציעה שדרוג של המנחת הקיים לשדה תעופה בין לאומי בדרגה ב'. שטח המנחת ממוקם בין כביש 90 לים המלח ובקרבה לאתר המורשת העולמית מצדה. בתאריך 9.5.18 התקיימו ישיבה במועצה האזורית תמר וסיוור למנחת הקיים. שטח התכנית ממוקם בתחום רגישות נופית סביבתית גבוהה עפ"י תמ"א 35, ובקרבה לנחלים מצדה, צאלים (עורקי ניקוז ראשיים עפ"י תמ"א 3/ב/34) ובן יאיר (עורק ניקוז משני עפ"י תמ"א 3/ב/34).

ההנחיות המצורפות הן על בסיס מידע חלקי מאחר וטרם הוגשו מסמכי התכנית, לכן ייתכן ויידרשו שינויים בהמשך. בנוסף, אנו סבורים כי ראוי לקיים דיון המתייחס להשתלבות של כלל שדות התעופה המתוכננים כרגע במרחב לרבות: שדה תעופה נבטים, שדה תעופה עין יהב, רמון.

ב ב ר כ ה,
ניצן עמיר
מתכנתת סביבתית

העתקים (בדוא"ל):

ברוך ובר – מנהל מחוז דרום, כאן
ליאורה גולוב- סגנית מנהל ומתכנתת מחוז הדרום, כאן
יואב צלניקר- אגף תכנון סביבתי, המשרד להגנת הסביבה
רחל קטושבסקי- סגנית מתכנן מחוז דרום, לשכת התכנון
טל פודים- לשכת התכנון, מחוז דרום
יובל קרפלוס- לשכת התכנון, מחוז דרום
רותי נשיץ- מתכנתת מחוז דרום, רשות הטבע והגנים
שחר ישכרוב- ראש תחום תשתיות, רשות הטבע והגנים
הראל בן שחר - מנהל מרחב ערבה, רשות הטבע והגנים
דנה רוזדד- יחידה סביבתית נגב מזרחי
גיא דוננפלד - מהנדס מוא"ז תמר
אווה קונטנט - מתכנתת מוא"ז תמר
אמרי בריקנר - מתכנן סביבתי, רשות הניקוז ים המלח
ברק כץ- יועץ סביבתי, אתוס
הילה אורן- יועצת סביבתית, אתוס
רון פליישר- רון פליישר אדריכלים

הנחיות לתסקיר השפעה על הסביבה - מנחת בר יהודה (מצדה)

כללי

- האחריות להכנת התסקיר היא על מגישי התכנית.
- התסקיר יכלול את שם האחראי לעריכתו וכן את שמות נותני השירותים המקצועיים שהשתתפו בהכנתו ובהערכת ההשפעות הסביבתיות השונות.
- עורך התסקיר והיועצים המקצועיים ימלאו ויחתמו על תצהירים המתאימים (טופס 1 ו-2) על פי תקנה 14 (ג) לתקנות התכנון והבניה (תסקירי השפעה על הסביבה) תשס"ג 2003.
- התסקיר יכלול רשימה ביבליוגרפית ואת מקורות הנתונים ששימשו להכנתו.
- תסקיר ההשפעה על הסביבה יכלול התייחסות מלאה לכל סעיף וסעיף בהנחיות, על פי סדר ההנחיות. תסקיר שיוגש בצורה לא שלמה יוחזר ולא ייבדק. במידה ולסעיף מסוים לא תוגש תגובה או שיוגש בצורה שונה מהמבוקש יש לפרט ולנמק את השינוי לעומת ההנחיות.
- לתסקיר יצורפו מסמכי תכנית מעודכנים לעת הגשת התסקיר.
- התסקיר יכלול בראשיתו תקציר ובו עיקר הממצאים וההמלצות.
- התסקיר יוגש גם במדיה דיגיטלית, בקובץ pdf. על הפורמט הדיגיטלי להיות רציף כך שהמפות והאיורים לא יהיו בקבצים נפרדים אלא בקובץ אחד המכיל הכול ברצף שניתן לקריאה ולבדיקה.
- ההנחיות להכנת התסקיר יופיעו כנספח בסוף התסקיר.
- עפ"י סעיף 9 (א) בתקנות: מסמך לבדיקה יוגש בעותק מודפס ובעותק דיגיטלי למשרד להגנת הסביבה מחוז דרום וללשכת התכנון, מחוז דרום. כמו-כן יועברו עותקים דיגיטליים לרשות הטבע והגנים מחוז דרום, ליחידה הסביבתית נגב מזרחי ולרשות ניקוז ים המלח.

פרק א' תיאור הסביבה אליה מתייחסת התכנית

1.0 כללי

- המערכת הסביבתית הקיימת היא נקודת מוצא לחיזוי ההשפעות הסביבתיות בעתיד. התחומים הסביבתיים המצוינים בפרק זה, ישמשו מאוחר יותר לבחינת החלופות ולתיאור ההשפעות הסביבתיות האפשריות עקב הקמת הפרויקט המוצע.
- תיאור הסביבה יתרכז בתחום השדה ובסביבתו המידית בו מוצעות החלופות, ויכלול גם אזורים נוספים העשויים להיות מושפעים כתוצאה מהקמת והפעלת הפרויקט.
- הנתונים הסביבתיים המתבקשים בפרק זה צריכים להתרכז בתחומים המתאימים להשפעות הצפויות, כדי שיוכלו לשמש לבחינת החלופות ולהערכת ההשפעות הסביבתיות של הפרויקט המוצע.
- חשוב להשתמש במפות, בחתכים ובאמצעי תיאור גראפיים כדי שהתיאור יהיה ברור ותמציתי. יש לוודא כי תכסית המפות תהיה מעודכנת לזמן הגשת התכנית.
- יש לציין את מקורות המידע השונים כגון: סקרים ומסמכים, מדידות בשטח, תכניות מתאר, התייעצויות של אנשי מקצוע חיצוניים לצוות עורך התסקיר (למשל עם אנשי רט"ג). רצוי להסתמך על נתוני הרשויות הנוגעות לכל עניין.

1.1 מפות רקע

- 1.1.1 מפה טופוגרפית בקני"מ 1: 50,000 הכוללת את תחום המנחת הקיים, נתיבי הטיסה והמתקנים השונים המתקיימים בפועל. על גבי המפה יסומנו השטחים המיועדים להקמת השדה הבינלאומי, ישובים, דרכים, שמורות טבע (מאוסרות ומתוכננות), אזור חיץ לפי אונסק"ו, אתרי טיול וביקור, מחצבות, אנטנות וגובהן ונתיבי ההמראה והנחיתה המתוכננים הנמצאים ברדיוס של עד 10 ק"מ מהשדה.
- 1.1.2 מפה טופוגרפית בקני"מ 1: 20,000 של שטח התכנית ועוד רדיוס של 10 ק"מ. במפה יסומנו ישובים, דרכים, שמורות טבע, מחצבות, אנטנות וגובהן ונתיבי ההמראה והנחיתה הקיימים.

מחוז דרום

- 1.1.3 תצ"א צבעוני מעודכן בקני"מ 20,000:1 של שטח התכנית ועוד רדיוס של 10 ק"מ. סימון תחום התכנית המוצעת (מתקנים יבשתיים, תחום השקמ"א ונתיבי הטיסה).
- 1.2 שימושי קרקע ויעודי קרקע
- 1.2.1 יוגשו 2 מפות בקני"מ 20,000:1 (עפ"י סעיף 1.1.2 לעיל):
- א. שימושי הקרקע הקיימים בפועל.
- ב. מפת קומפילציה של ייעודי קרקע בהתאם לתכניות מאושרות וכאלה הנמצאות בטיפול של מוסדות התכנון.
- 1.2.2 במפת ייעודי הקרקע יש להתייחס לתכניות מתאר ארציות רלבנטיות (תמ"א 3, תמ"א 8, תמ"א 14, תמ"א 15, תמ"א 22, תמ"א 35, תמ"א 16 ואחרות), לתכנית המתאר המחוזית (תמ"מ 4 על כל עדכוניה), תכנית מתאר מקומית תמר ותכניות מפורטות ומתוכננות. כמו כן יש להתייחס לעקרונות התכנון של תמ"א 35.
- 1.2.3 המפות יתייחסו לתחום שגבולותיו הם:
- א. 10 ק"מ מגבולות שדה התעופה.
- ב. 500 מ' לפחות משני צדי נתיבי הטיסה (הקיימים), בתחום שבו גובה הטיסה הינו פחות מ-300 מ' (1000 רגל).
- 1.2.4 שימושי הקרקע ויעודי הקרקע יכללו את הנושאים הבאים:
- מבני מגורים (קיימים ומתוכננים), מיקומם וגובהם ביחס לגובה פני הקרקע (כולל ציון מס' קומות). יש להתייחס גם לחקלאות ולמתקנים ובסיסים צבאיים.
 - מוסדות ציבור, מיקומם וגובהם ביחס לגובה פני הקרקע (כולל ציון מס' קומות).
 - דרכים למיניהן.
 - מתקני ומבני תעשייה.
 - מוקדים ואתרים הקשורים לתיירות ונופש: שמורות טבע, גנים לאומיים כולל אזור החיץ של אונסק"ו, מסלולי טיולים, נקודות תצפית.
 - שימושים מושכי ציפורים כמו מאגרי מים, אתרים לאיסוף פסולת וכו'.
 - מתקנים הנדסיים וקווי תשתית הקשורים למערכות אנרגיה, חשמל, תקשורת, מים וביוב.
 - שטחי אש.
 - מחצבות.
 - שימושים אחרים.
- 1.3 תחבורה
- 1.3.1 יש לתאר את מערכות הדרכים בסביבת התכנית בהתאם לשימוש הנוכחי והמתוכנן שלהן. יש לפרט נפחי תנועה קיימים וחזויים כולל התפלגות לסוגי רכב (כבד, בינוני, קל).
- 1.3.2 התיאור ילווה במפה בה תוצג רמת הדרך (מהירה, פרברית מהירה, אזורית וכו').
- 1.3.3 יש להתייחס לדרכי הגישה הקיימת לשדה והדרכים המתוכננות (מאושרות ובהליכים). יש לתת דגש לתחבורה ציבורית.
- 1.4 רעש
- 1.4.1 יש לתאר את מפלסי הרעש ולהציג את תמונת הרעש של אזור התכנית במצב הקיים בערכי Ldn על גבי מפת רקע בקני"מ 20,000:1 (עפ"י סעיף 1.1.2).
- 1.4.2 תמונת הרעש תוכן על בסיס הנתונים הבאים:
- א. נתוני הטיסות והפעילות האווירית המתקיימת במנחת בר יהודה הקיים. נתונים אלו יכללו את מספרי הנחיתות וההמראות לפי סוגי המטוסים, יעדי המראה, שעות פעילות, מסלולי טיסה ונתיב טיסה, ומספר הטיסות לכל סוגי המטוסים בשעות היום (00:06 עד 00:22) ובשעות הלילה (00:22 עד 00:06).

מחוז דרום

- ב. נתיבי הטיסה (המראה, נחיתה, הקפה) ופרופיל ההמראה והנחיתה בעת תפעול רגיל ובעת תפעול חריג של השדה הקיים.
- 1.4.3 עורך התסקיר יבצע מדידות רעש בכל הישובים והאתרים (מצדה, מסלולי טיול ושטחים פתוחים בעלי רגישות אקולוגית: מניפות הסחף ושמורת טבע מדבר יהודה) החשופים לרעש מן הפעילות האווירית הקיימת בשדה, ומן הפעילות הקרקעית הקיימת בו. את רעש המטוסים ואת מקורות הרעש האחרים יש לתעד לפי ההוראות הבאות:
- 1.4.3.1 נקודות המדידה הספציפיות תקבענה בתיאום עם המשרד להגנת הסביבה ורשות הטבע והגנים- מחוז דרום. נקודות אלה תהיינה מחוץ למבנים במקום בו קיימת החשיפה הגבוהה ביותר.
- 1.4.3.2 מדידת רעש המטוסים תאפיין את אירועי הטיסות המתקיימים במקום במהלך תפעול שגרתי של השדה. המדידה תציג את מפלס הרעש של המטוס הבודד ב- SEL, Lmax, משך זמן האירוע ו- TA (65dB(A)). עורך התסקיר יפרט את אירועי הטיסה הנמדדים כמו סוג המטוסים, פעולות הטיסה ומיקום המטוס ביחס לנקודת המדידה. יש להתייחס גם לפעילות מערכת הביטחון.
- 1.4.4 מדידות הרקע תאפינה את מפלסי הרעש השוררים בישובים ובאתרי הטבע והמורשת ביום ובלילה ותתעד באופן מלא ומפורט את כל מקורות הרעש האחרים הקיימים ביחידות המדידה הבאות:
- א. רעש כלי רכב - ביחידות Leq לשעה.
- ב. מקורות אחרים - ביחידות Lmax, Leq.
- 1.5 קרקע וניקוז
- 1.5.1 יש לתאר את המערכת ההידרולוגית שבתחום התכנית ובסביבתה הקרובה.
- 1.5.2 יש לתאר את תוואי הניקוז הטבעיים והמלאכותיים בתחום המנחת ובסביבתו הקרובה. התיאור ילווה במפות וייתייחס למערך הניקוז הפנימי במנחת הנוכחי והתאמתו לשטחים, לשימושים ולפעילויות בשדה המתוכנן.
- 1.5.3 יש לציין את המתקנים ואת האמצעים הקיימים למניעת זיהום מים עיליים ומי תהום.
- 1.5.4 מיפוי אזורי היתכנות להיווצרות בולענים בקרבת התכנית.
- 1.6 מטאורולוגיה ואיכות אוויר
- 1.6.1 נתונים מטאורולוגיים בסיסיים הכוללים שכיחות יחסית של מהירות וכיוון רוח (שושנת רוחות) בקרקע וברום, טמפרטורה, לחות יחסית ויציבות אטמוספרית. הנתונים יתבססו על מדידות רב שנתיות (כ- 10 שנים) בסביבת האתר הנסקר על בסיס עונתי ויממתי. יש לציין את מקור הנתונים, מיקום תחנות המדידה ומשך זמן המדידות תוך התייחסות למידת התאמתם לאתר הנסקר.
- 1.6.2 יש לתאר את התנאים הקלימטולוגיים והמטאורולוגיים בהם עלולים להיווצר מטרדי זיהום אוויר כתוצאה מתנאי פיזור שכיחים וחריגים.
- 1.6.3 מידע עדכני על מצב איכות האוויר הקיים באזור. יש לציין את כל מקורות הפליטה (נייחים וניידים) בסביבת האתר הגורמים למפגעי זיהום אוויר תוך התייחסות למקורות זיהום מתוכננים/או מאושרים באזור. יש להשוות את ריכוזי המזהמים השונים עם תקני הסביבה (תקנות אוויר נקי (ערכי איכות אוויר) (הוראת שעה), התשע"א – 2011 – להלן: "תקנות אוויר נקי"). ולהעריך את תרומת המקורות הקיימים לזיהום האוויר באזור.
- 1.6.4 יש לבצע חישובי פיזור רקע למזהמים הבאים: תחמוצות חנקן, תחמוצות גופרית, חלקיקים (PM10 ו- PM2.5), פחמן חד חמצני. לגבי סה"כ פחמימנים (מבוטאים כפחמן), יש להציג את ריכוזם בגזי הפליטה.
- 1.6.5 חישוב הפיזור של מצב הרקע יבוצע עפ"י מודל AERMOD.
- 1.7 ציפורים
- 1.7.1 יש לתאר בעזרת מפה בקני"מ 1:20,000 (עפ"י סעיף 1.1.2) שימושים המושכים ציפורים (אתרים לסילוק פסולת, בריכות חימצון, מאגרי מים) בטווח של 5 ק"מ סביב השדה, ובכל התחום בו חלות הגבלות הבניה על שימושי הקרקע.

1.7.2 יש להציג באזור הרלוונטי נתונים לגבי תנועת ציפורים הנפגעת או שעלולה להיפגע עקב הפעילות האווירית בשדה התעופה. יש להציג על גבי תשריט אזורי קינון ואתרי שהייה מיוחדים של ציפורים לפי סוגים וצפיפות ליחידות שטח.

1.8 שפכים

1.8.1 פרט את כמויות ואיכות השפכים לסוגיהם המופקים כיום בשטח התכנית תוך התייחסות למקורות השונים.

1.8.2 תאר את מערך הטיפול בשפכים הקיים כיום באזור.

1.9 ערכי טבע ונוף

1.9.1 תאר בעזרת מפה בקני"מ 1:10,000 עפ"י סעיף 1.1.2 שטחים בעלי ערכי טבע ונוף המצויים בסביבת השדה לרבות אתר מצדה וים המלח. יש לסמן במפה מוקדים נופיים, מניפות סחף, מעיינות, אתרי תצפית וביקור ומסלולי טיול בסביבת המתחם.

1.9.2 יש לסמן את תחום ההכרזה של אונסק"ו לאתר המורשת העולמי מצדה ולקבל את התייחסותם לתכנית.

1.10 ארכיאולוגיה

פרט את האתרים והממצאים הארכיאולוגיים בתחום התכנית (כולל דרכי הגישה) ובסביבתה הקרובה. התיאור יהיה במלל ובתשריט. יש להציג אישור רשות העתיקות.

פרק ב': תיאור החלופות והסיבות לעדיפות התוכנית המוצעת

2.0 כללי

- יש להציג בפרק זה את מכלול החלופות, השיקולים, אמות המידה והסיבות אשר הביאו לבחירת המיקום המוצע של שדה התעופה, קביעת נתיבי הטיסה ושימושי הקרקע המוצעים.
- דברי ההסבר יציגו את מכלול הגורמים אשר השפיעו על קביעת הפרוגרמה לשדה ועל תכנונו, לרבות שיקולי תכנון, שיקולים הנדסיים, נגישות, שימושי קרקע, שיקולים סביבתיים וכו'.
- הניתוח יקיף את כל מרכיבי התוכנית - מסלולי הטיסה (כולל מסלול החירום), פרוזדורי הטיסה, מעגלי המתנה (אוויריים), נתיבי טיסה צבאיים, מתקני הקרקע- אמצעי ניווט ונחיתה, מרכיבי תאורה תעופתיים וביטחוניים, גידור, מסוף הנוסעים, צירי הגישה, חניות, שטחי התחזוקה ועוד.
- יש להציג את הנימוקים לצורך בהרחבת ובהסדרת הפעילות במנחת בר יהודה ממנחת לשדה תעופה בין לאומי. יש להתייחס בפרק זה גם לקשר שבין פעולתו של שדה תעופה זה ובין מערך שדות התעופה הקיימים והמתוכננים באזור וכן לגבי שילובו במערך הארצי של שדות התעופה.
- יש להתייחס בבחינה זו גם לחלופת האפס- אי ביצוע השדרוג והשארת המנחת הקיים.

2.1 אמות המידה והמתודולוגיה לבחינת החלופות

- 2.1.1 אמות המידה (פרמטרים) תכלולנה שיקולי תכנון (כולל התייחסות לתכניות עתידיות להרחבת הישובים ותכניות פיתוח תיירותיות), שיקולי תחבורה תעופתית, שיקולים סביבתיים, נופיים ואקולוגיים ושיקולים אחרים בהתאם לצורך.
- 2.1.2 יש להגדיר את משקלה של כל אמת-מידה בבחינה ואת המתודולוגיה אשר גובשה לצורך שקלול אמות המידה, הניתוח ההשוואתי בין החלופות ובחירת החלופה המועדפת. כאמור, יש להציג את החלופות עבור כל מרכיבי השדה, כפי שיפורט בסעיפים להלן: מיקום השדה, מערך המסלולים ונתיבי הטיסה, מסוף הנוסעים ומתקני השדה ודרכי הגישה.

2.2 חלופות לשדה התעופה

- 2.2.1 יש להציג סקירה תמציתית לתפרושת שדות התעופה האחרים במרחב הארצי בכלל והדרומי בפרט (הקיימים והמתוכננים).

- 2.2.2 בסקירה יש להתייחס בין היתר גם לתמ"א 15 ולתכנית האב לתעופה אזרחית של מנהל התעופה האזרחית. כמו כן, יש להציג בסקירה הסברים לגבי הביקוש והאוכלוסייה אותה אמור השדה לשרת, ומאיזה אזור היא צפויה להגיע.
- 2.2.3 ההצגה תלווה בתשריטים ותכלול פירוט השיקולים, חשיבותם ומשקלם בתהליך קבלת ההחלטות ובבחירת המיקום המועדף.
- 2.3 חלופות למערך המסלולים ולנתיבי הטיסה**
- 2.3.1 יש להציג את החלופות שנבחנו למערך המסלולים ולנתיבי הטיסה ואת השיקולים אשר הביאו לבחירת החלופה המועדפת.
- 2.3.2 ההצגה תלווה בתשריט בקני"מ 1:10,000 ותכלול פירוט כל הגורמים, חשיבותם ומשקלם בתהליך בחירת מערך המסלולים המוצע ופרוזדורי הטיסה.
- 2.4 חלופות לתכנון מסוף הנוסעים ומתקני השדה**
- 2.4.1 יש להציג את החלופות שנבחנו למקום וארגון השירותים הקרקעיים בשדה (מסופי הנוסעים, רחבות החנייה למטוסים, מתקני אחזקה וכו') ואת יחסי הגומלין ביניהם, כולל אילוצי הפיתוח והשיקולים השונים אשר הביאו לבחירת התכנית המוצעת.
- 2.5 חלופות לדרכי גישה**
- 2.5.1 הצג על גבי תשריט בקני"מ 1:10,000 (או בקני"מ מפורט יותר) ובמלל את החלופות שנבחנו לדרכי הגישה לשדה. פרט את השיקולים אשר נלקחו בחשבון לרבות שיקולים תחבורתיים, שיקולים סביבתיים, מורכבות ביצוע וכו' אשר הביאו לבחירת החלופה המועדפת. ציין את חשיבותם של השיקולים השונים בתהליך קבלת ההחלטות.
- 2.5.2 יש לתת דגש על תחבורה ציבורית וכן להתייחס לליו"ז ביצוע של כל אחת מהחלופות/אפשרויות גישה לשדה.
- 2.6 תיאור חלופות לתוכנית המוצעת וקביעת החלופה המועדפת (סך כל המרכיבים)**
- 2.6.1 התכנית הנבחרת היא פועל יוצא של סך כל מרכיביה. יש להציג את החלופות השונות לתכנית על פי יחסי הגומלין שבין מרכיביה, שהוצגו לעיל.
- 2.6.2 הצג את השיקולים ומשקלותיהם ואת הסיבות שהביאו לבחירת התכנית המוצעת.

פרק ג': תיאור התכנית המוצעת

3.0 כללי

- התכניות והתיאור יתייחסו לכל העבודות שתידרשנה לשם הקמת שדה התעופה במתכונתו החדשה והפעלתו, כולל עבודות תשתית שיעשו מחוץ לגבולות התכנית כגון: עבודות העפר, תוואי ניקוז, קווי חשמל, קווי דלק ודרכים. יש לתאר גם את העבודות שנעשו לצורך כל זאת עד כה.
 - התיאור יתייחס לפעילות המתוכננת בשדה התעופה ולכל פעילות אחרת הנגזרת ממנה גם מחוץ לתחום השדה.
 - התיאור יתבסס על מיטב הידע הקיים והניסיון שהצטבר מהפעלת שדות תעופה ומתקנים בדומה לפרוגרמה ולמטרות שהיוו את הבסיס לתכנית המוצעת.
 - התיאור יעשה במלל ובתשריטים ברורים.
- 3.1 מסלולי תעופה, פרוזדורי טיסה ונתיבי טיסה**
- 3.1.1 הצג על גבי תשריט בקני"מ 1:2,500 את מערך מסלולי הטיסה וההסעה בשדה על פי התכנית המוצעת תוך ציון המסלול הקיים והארכתו.
- 3.1.2 הצג על גבי מפה בקני"מ 1:10,000 את פרוזדורי הטיסה ואת נתיבי ההמראה, הנחיתה וההקפה של השדה בתחום המושפע על ידו.
- 3.1.3 פרט את נוהלי הטיסה להמראה, לנחיתה ולהקפה לכל מסלול.

3.1.4 הצג את פרוזודורי ההמראה ונתיבי הטיסה ואזורי המתנה עד לטווח של 10 ק"מ מן השדה (לפחות) על גבי מפה בקני"מ 1:20,000, בהתאם לנהוג בפרסומי המידע התעופתי (פמ"ת) לפי חוק הטיס.

3.2 מתקני השדה ופעילויות מתוכננות

3.2.1 יש לתאר את כל הפעילויות המתוכננות בתחום התכנית.

3.2.2 יש להציג על גבי תשריט בקני"מ 1:2,500 את כל מתקני השדה ושרותיו, ובין היתר: מסוף הנוסעים ומסוף המטענים, רחבות החניה של המטוסים, דרך שירות ודרך הגישה, מכלי הדלק וקווי הדלק, מערך התדלוק, רחבות החניה לכלי רכב, שרותי התחזוקה, מערכת הטיפול בשפכים, מערכת הניקוז, אמצעי ניווט ונחיתה, מרכיבי תאורה וגידור.

3.2.3 יש לתאר את מאפייניו העיקריים של כל אחד מן המתקנים, קיבולת המשתמשים ואופן הפעלתו (לפי הצורך).

3.2.4 יש להציג הדמיה של מראה השדה המתוכנן, וניתוח נצפות ומבטים (כולל חתכים) מזוויות שונות, בהתייחס לגובה, גוון וגופים בולטים: אנטנות, מגדלי פיקוח וכו'. בהדמיה יש לשלב התייחסות לשיקום הנופי.

3.3 נתונים לגבי הפעילות האווירית

3.3.1 הצג בקצרה את היקף הפעילות לפי סוגי משתמשים (נוסעים, מטען ועוד), בהתאם לשלבי הפיתוח של השדה עד הגיעו למלוא הקיבולת, וכן את הנחות היסוד העומדות בבסיס תחזיות הביקוש לשדה בר יהודה (בהתייחס גם לשדות רלוונטיים אחרים בארץ ובדרום).

3.3.2 הצג את נפח ההמראות והנחיתות החזוי בתום כל שלב פיתוח תוך אבחנה בין סוגי פעילות שונים – טיסות פנים, מטען וכו'.

3.3.3 יש להציג את תחזיות התנועות האוויריות לכל מסלול ולכל נתיב טיסה לפי סוגי מטוסים (כולל מטוסי סילון אזוריים), יעדי המראה, שעות פעילות ביממה וכו'.

3.3.4 הנתונים לכל שלב פיתוח יוצגו בטבלאות מסכמות ברורות.

3.3.5 הצג את נוהלי הפעולה של המטוסים ברחבות החניה ובמסלולי ההסעה.

3.4 תשתיות תחבורתיות לשדה

3.4.1 הצג על גבי תשריט בקני"מ 1:2,500 את התשתיות התחבורתיות אשר תשרתנה את השדה (דרכים, צמתים, מסילות, כמות נתיבים וכד'), ברמה המקומית, האזורית והארצית, כולל דרכי החיבור.

3.5 שלבי ביצוע

3.5.1 הצג על גבי תשריטים בקני"מ 1:2,500 את שלבי הפיתוח של השדה ואת שלבי הביצוע של התכנית לפי מרכיביה.

3.5.2 ציין במלל את משך פעולתו של כל שלב ואת היקף הפעילות בכל שלב. ציין את התנאים אשר יחייבו את המעבר משלב פיתוח אחד למשנהו. יש להרחיב במיוחד לגבי שלב הביניים, בו ימשך השימוש במסלול הקיים עד להפעלת המסלול החדש, ולציין אילו מיגונים אקוסטיים יוקמו לשם מניעת מטרדי רעש.

3.5.3 יש להציג לוחות זמנים (כולל תאריכים משוערים) להפעלת המסלול החדש.

3.6 הגבלות על בניה בגין בטיחות טיסה ורעש

3.6.1 הצג בתשריט בקני"מ 1:10,000 ובמלל את מגבלות הבניה אשר תוטלנה על הסביבה בגין בטיחות טיסה כדלקמן:

- א. מגבלות הבניה לגובה: יש לתאר באופן כללי את מישורי הגבלות הבניה לגובה אשר יוטלו על הסביבה בהתייחס לרצועת המסלול, מגנליה, מישורי מעבר, מישורים אופקיים פנימיים ומשטחים קוניים. יש לפרט את הגבלות הבניה בהתייחס לשימושי הקרקע סביב השדה.
- ב. הגבלות בניה ושימושי קרקע למניעת סכנת פגיעה מציפורים: תאר את המגבלות אשר יחולו על שימושי קרקע סביב השדה למניעת סכנת פגיעה מציפורים.

מחוז דרום

- ג. מגבלות בניה ברצועת השקמ"א: תאר את מגבלות הבניה על שימושי קרקע לצורך התאמתם לשדה התעופה (כגון: גובה, מרחקי בטיחות).
- ד. מגבלות אחרות: מגבלות אחרות הנדרשות ע"י צה"ל וחיל האוויר.
- ה. מגבלות רעש: תאר על גבי תשריט את מתחמי רעש המטוסים הבאים:
Ldn=50dB(A), Ldn=55dB(A), Ldn=60dB(A), Ldn=65dB(A), ביחידות Ldn.

3.7 אחסון דלקים

- 3.7.1 תאר את סוג, כמות, מיקום ואופן אחסון הדלקים ואת מערכת הטיפול למניעת זיהום קרקע ומים מדלקים. יש להתייחס גם לאמצעים שינקטו בכדי למנוע סיכונים סביבתיים כתוצאה מדליפה או תקלה.
- 3.7.2 תיאור התשתיות למניעת דליפות ממכלי אחסון הדלקים ואמצעים המותקנים על גבי המכלים והצנרת למניעת דליפות.
- 3.7.3 יש להתייחס לתקנים.
- 3.8 עבודות עפר ניקוז ושיקום נופי**
- 3.8.1 תאר את עבודות העפר, החציבה והמילוי שתידרשנה במהלך הקמת השדה, המתקנים ודרכי הגישה.
- 3.8.2 הצגת פירוט כמויות העפר הדרושות לביצוע כל עבודות העפר, כולל התייחסות למקורות מהם יילקח העפר.
- 3.8.3 הצג חתכים ולתאר את השינויים שיחולו בנוף כתוצאה מביצוע עבודות העפר.
- 3.8.4 יש להתייחס לפתרון עבור עודפי העפר ופסולת הבניין שייווצרו במהלך הקמת השדה.
- 3.8.5 תאר באופן גרפי ומילולי את עבודות השיקום המתוכננות ולו"ז לביצוע.
- 3.8.6 פירוט סוג והיקף עבודות הניקוז שיידרשו באתר.
- 3.8.7 פירוט מיקום מחנות קבלן.

פרק ד': פירוט והערכה של ההשפעות הסביבתיות

כללי

- יש לפרט באופן גרפי ומילולי את הנושאים השונים שבהם חזויה השפעה סביבתית בתחומי התכנית ובסביבתה הקרובה והרחוקה.
- התיאור של ההשפעה הסביבתית ושל מקורותיה יהיה איכותי וכמותי.
- בכל נושא יש לנמק בהרחבה ובפירוט רב האם יש צורך למנוע או להקטין את ההשפעות הסביבתיות השליליות, וכן מה היו אמות המידה לבחירת האמצעים למניעת ההשפעות הסביבתיות.
- יש לפרט את יעילותם של האמצעים השונים, את חסרונותיהם ואת יתרונותיהם.
- באותם מקרים שבהם שלבי הקמת הפרויקט צפויים להימשך זמן רב (שנה ויותר), יש לבחון את ההשפעות הסביבתיות השליליות הצפויות ולקבוע את האמצעים הזמניים הנדרשים לצמצום ההשפעות השליליות שאותרו.
- רשימת ההשפעות שלהלן אינה כוללת בהכרח את כל ההשפעות האפשריות. יש להציג גם את ההשפעות שאינן מוזכרות במסמך הנחיות זה.
- בתיאור ההשפעות יש להתייחס לישובים הסמוכים לשדה המתוכנן. כמו כן יש לשים דגש מיוחד על אזורים פתוחים המהווים מוקדי נופש ותיירות כגון מצדה וחוף ים המלח.

4.1 השפעות הרעש

- בניתוח השפעות הרעש יש להתייחס להשפעות הישירות העלולות להיגרם ע"י פעילות אווירית ופעילות קרקעית של השדה. יש לאפיין את עוצמת הרעש החזויה מכל מקור ומקור ביחידות המתאימות וכן את ההשפעה המצטברת מכל המקורות יחד.

- יש לערוך השוואה בין מפלסי הרעש החזויים למצב שלאחר ביצוע התכנית, לבין מפלסי הרעש הקיימים ולנתח את השפעת הרעש הצפויה בהתייחס לקריטריונים (המופיעים בסעיף 4.1.3).
 - על בסיס ניתוח זה יש להציג את האמצעים המומלצים למניעת ההשפעות השליליות ואת השיקולים אשר הביאו לבחירתם של אמצעים אלו. כל אלו יוצגו לפי שלבי הפיתוח של השדה ומתקניו.
- 4.1.1 מפלסי הרעש החזויים
- 4.1.1.1 רעש מפעילות אווירית:
- א. הערך את מפלסי הרעש ב- L_{dn} הצפויים להיגרם ע"י הפעילות האווירית הצפויה ליום ממוצע בשנה, וליום ממוצע באחד משלושת החודשים העמוסים ביותר של השנה, בתום כל אחד משלבי הפיתוח החזויים. יש לפרט מהו תמהיל סוגי המטוסים ליום הממוצע, ומהו אחוז תנועות הלילה הצפויות בתוך כלל תנועות כלי הטיס, ליום הממוצע בתום כל אחד משלבי הפיתוח הנ"ל.
- ב. הצג את תמונת הרעש הכללית ונתח את תרומת התוכנית להגברת מפלסי הרעש הנוצרים ע"י השדה הקיים. על תמונת הרעש לתת ביטוי גם לפעילות בתנאי רוח בלתי שכיחים, הקפות ועוד.
- ג. תמונת הרעש בקני"מ 1:20,000 תוצג על רקע מפה הכוללת ישובים, מבנים, דרכים, מתקנים (כולל מתקנים צבאיים). במפה תוצגנה עקומות שוות ערך של $55dB(A)$, $60dB(A)$, $65dB(A)$, $50dB(A)$ ביחידות L_{dn} . על מפת הרקע לכלול גם נתונים לגבי תכניות הרחבה ופיתוח עתידיים של הישובים בסביבה. הכוונה היא להציג מפת קומפליציה של תמונת הרעש החזויה בטווח הקצר ותמונת הרעש החזויה לטווח הארוך, על רקע המתאר העתידי של הישובים והמתקנים השונים באזור.
- ד. באזורים בהם קיימים או מתוכננים מגורים או שימושי קרקע רגישים לרעש המושפעים מן התכנית, פרט גם את המידע הבא: מספר אירועי הטיסה ביום ובלילה בהם צפוי מפלס הרעש לעלות על $L_{max}=65dB(A)$.
- ה. התייחס גם לאזורים ייחודיים או לשימושים הסמוכים במיוחד לשדה העלולים להיות מושפעים מהקמת שדה התעופה.
- 4.1.1.2 רעש מפעילות קרקעית (רחבות החניה של המטוסים ומתקנים אחרים בשדה):
- א. הערך את רמת הרעש מכל המקורות הקרקעיים יחד ולחוד: רחבות החניה, מסלולי ההסעה והמתקנים האחרים, לפי שלבי הפיתוח, במקומות ובאתרים בהם מצויים שימושי קרקע רגישים העלולים להיות מושפעים ממקורות אלו. הצג את מודל החיזוי, הנתונים וההנחות שעליהם מתבססת ההערכה.
- ב. הצג את מפלסי הרעש החזויים ב- L_{eq} לשעות היום ולשעות הלילה וכן את מפלסי הרעש המקסימליים L_{max} .
- ג. הקולטים לגביהם תתייחס התחזית יוצגו על גבי מפה מפורטת בקני"מ 1:2,500. יש לפרט את תכונות הקולטים, גובהם, תכונות שדה ההתפשטות ופרמטרים אחרים לפי הצורך.
- ד. הערך את תרומת התכנית להגברת מפלסי הרעש הנגרמים כיום ע"י המתקנים ורחבות החניה הקיימים בשדה.
- 4.1.2 השוואה בין מפלסי רעש חזויים לבין מפלסי רעש קיימים וניתוח השפעות התוכנית:
- א. ערוך השוואה בין מפלסי הרעש החזויים להיגרם ע"י הפעלת השדה, מתקניו ודרכי הגישה שלו, לבין מפלסי הרעש הקיימים כיום וקבע את השפעותיה הכלליות של התוכנית על התנאים האקוסטיים בסביבה.
- ב. בניתוח השפעותיה של התכנית התייחס גם להפרעות העלולות להיגרם לאוכלוסייה, לרבות הפרעות לשינה, הפרעות לתקשורת ועוד. בניתוח זה יש לקחת בחשבון את רעשי הרקע הקיימים, אורח החיים בישוב (כפרי או עירוני) ועוד. יש להתייחס באופן מיוחד גם לפגיעה הצפויה בבעלי חיים בכלל ובאוכלוסיות הציפורים באזור בפרט (נדידה, קינון, רבייה).

4.1.3. אמצעים להפחתת הרעש:

4.1.3.1. חריגה ממפלסי הרעש:

- יש להציג את האמצעים הנדרשים לצורך מניעת חריגות ממפלסי הרעש המותרים. הקריטריונים לנקיטה באמצעים להפחתת הרעש הינם:
- רעש מפעילות אווירית: $L_{dn}=55dB(A)$.
 - רעש מפעילות קרקעית: בהתאם לתקנות למניעת מפגעים (רעש בלתי סביר) - תש"ן - 1990.
 - רעש מתנועת כלי רכב (כבישים): בהתאם להמלצות הועדה הבין משרדית לענייני רעש מדרכים (פברואר 1999).

4.1.3.2. האמצעים המומלצים למניעת חריגות ממפלסי הרעש המותרים:

- א. יש להציג את האמצעים המומלצים להפחתת הרעש, את החלופות שנבחנו, השיקולים שהביאו לבחירת החלופה המועדפת, יתרונותיה וחסרונותיה. האמצעים להפחתת הרעש יקיפו את כל הנושאים כדלקמן:
- הנחיות לתפעול השדה: סוגי מטוסים, שעות פעילות, נוהלי טיסה, נתיבי טיסה וכו'.
 - טיפול במבנים בהם צפוי מפלס הרעש לחרוג מן המותר. יש לפרט את מנגנון הטיפול, סדר העדיפויות למתן הטיפול, לוח זמנים ועוד.
 - אמצעים פיזיים (מתרסי רעש). יש להציג את מתרסי הרעש על גבי תשריט ברור בקני"מ 1: 2,500 ועל גבי חתכי רוחב המציגים את כל קבוצות הקולטים האופייניות. (בקני"מ 1: 200 או בקני"מ מפורט יותר).
 - הגבלות על תפעול המתקנים - סוג מתקנים, אופן הפעלה.
 - הגבלה על ייעודי קרקע ושימושי קרקע.
 - מנגנון ניטור ופיקוח על ביצוע הוראות התוכנית למניעת חריגות ממפלסי הרעש המותרים.
 - הוראות להכנת נספחי ביצוע אשר יידרשו בשלב התכנון המפורט של כל מקור ומקור.
- ב. עורך התסקיר יציג את יעילותם האקוסטית של כל אחד מן האמצעים הנ"ל בהתייחס לכל המקורות ואת מפלסי הרעש הצפויים לאחר נקיטה באמצעים הללו.
- ג. יש להציג את מפלסי הרעש המחושבים בטבלאות ברורות אשר תפרטנה את הפחתת הרעש שתושג.
- ד. יש לפרט את כל ההנחות, המודל, הנתונים וכו' אשר שימשו בסיס להערכה ושיש לעגנם בתכנית על מנת להבטיח השגת הפחתת הרעש הנדרשת.

4.1.4. רעש בשלב עבודות ההקמה:

הערך את פוטנציאל מפגעי הרעש העלול להיגרם בשלבי ההקמה של הפרויקט ומרכיביו, כולל האמצעים למניעת רעש על פי הצורך.

4.1.5. נתונים:

עורך התסקיר יצרף לתסקיר:

- קובץ הנתונים לחיזוי מפלסי הרעש מדרכים עם וללא האמצעים להפחתת הרעש.
- קובץ הנתונים לחישוב עקומות הרעש ב- L_{dn} הנובעות מן הפעילות האווירית עם וללא הגבלות על תפעול, נוהלי טיסה וכו'.
- הפורמט בו ימסרו הנתונים יתואם עם המשרד להגנת הסביבה - מחוז הדרום

4.2 איכות אויר

- 4.2.1 יש להעריך ולחשב את ריכוזי מגוון המזהמים הצפויים לאחר הקמת שדה התעופה. החישובים יתבססו על מודלים מקובלים המאושרים ע"י המשרד להגנת הסביבה וייתחסו לפעילויות המטוסים בשדה התעופה: נחיתה והמראת מטוסים, הפעלת מנועים ברחבות החנייה, תדלוק

המטוסים, אחסון והובלת דלקים וכו'. בחישובי הפיזור יש להתייחס גם להשפעת הטופוגרפיה. יש לציין את האמצעים המתוכננים להפחתת ריכוזי מזהמי האוויר.

4.2.2 יש לפרט את כל נתוני הקלט שנלקחו להרצת המודל (ריכוזי רקע, קצבי פליטה, נתונים מטאורולוגיים וכו') כולל נימוק ההנחות, במידה ונעשו. יש לצרף את נתוני הקלט והפלט של המודל.

4.2.3 יש לתאר בעזרת טבלאות ומפות איזופלטות ברדיוס 10 ק"מ (בקני"מ 25,000:1) משדה התעופה ועל גבי סימון מפת שימושי קרקע ויעודי קרקע את ריכוזי מזהמי אויר הצפויים כתוצאה מפעילות שדה התעופה (לפי הפירוט בסעיף 3.2.1), בתנאי פיזור שונים בהסתמך על מודל פיזור מזהמים AERMOD, וזאת עבור המזהמים הבאים: תחמוצות חנקן, תחמוצות גופרית, חלקיקים (PM10 ו-PM2.5), פחמן חד חמצני ופחממנים.

יש לבצע חישובי פיזור המזהמים להערכת מצב איכות האוויר הצפוי באזור. לשם כך יש לקחת בחשבון את כל מקורות פליטת מזהמי האוויר באזור כפי שצוין בסעיף 1.6.3 לעיל. יש להגיש את נתוני הקלט והפלט של המודל, החישובים ותוצאותיהם.

4.2.4 יש להעריך את הריכוזים הצפויים של אבק (חומר חלקיקי מרחף, חומר חלקיקי עדין PM-10, אבק שוקע) בזמן עבודות ההקמה, תוך התייחסות למפגעים אפשריים לאדם, לסביבה ולערכי טבע הנמצאים בסביבת השדה. יש להציג את האמצעים המוצעים למניעת/צמצום המפגעים הללו.

4.2.5 יש להתייחס לנושא אדי הדלק ולדרכים לטיפול בנושא זה.

4.3 מניעת זיהום קרקע ומים מדלקים

4.3.1 הערך את סכנת הזיהום של קרקע ומים כתוצאה מדליפות דלק או ממקורות אחרים בשדה התעופה.

4.3.2 הערך את מידת הסיכון הסביבתי שעלול להיגרם לאוכלוסייה ו/או מתקנים ומבנים אחרים כתוצאה מדליפה תקלה במערכת אחסון הדלקים. יש להציג את המרחקים שיש לשמור בין השדה וריכוזי האוכלוסייה הסמוכים.

4.4 מערך הטיפול בשפכים

הערך את התאמת מערך הטיפול בשפכים הקיים או המתוכנן (כולל לוי"ז לביצוע) לקליטת שפכים מהמתקנים והפעילויות בשדה. יש לפרט איכויות וכמויות חזויות, אמצעים ומתקני קדם טיפול מתוכננים, מערך טיפול מרכזי, שימוש בקולחים.

4.5 מערך הטיפול בפסולת מוצקה

תאר את מערך הטיפול בפסולת הקיים (כולל לוי"ז לביצוע) ואת התאמתו לקליטת פסולת שצפויה להיווצר כתוצאה מהפעילות המתוכננת בשדה. יש להתייחס למחזור וכן הפרדה במקור של פסולת.

4.6 שטחי אש

יש לציין האם יהיה צורך לקבוע שטחי אש ו/או שטחים צבאיים נוספים/חלופיים כתוצאה מהפעלת השדה.

4.7 השפעות על ציפורים

נתח את השפעות התוכנית על קווי נדידה ואזורי קינון ומחיה מיוחדים של ציפורים, בדגש על אזורי שמורות הטבע, צירי הנדידה והעופות הדורסים המקננים באזור. יש לערוך את הניתוח על בסיס המידע אשר הוצג בפרק א' בתסקיר. יודגש כי הכוונה היא להשפעת הפעלת שדה התעופה על אוכלוסיית הציפורים, ולא להיבטים הבטיחותיים הקשורים בטיסה.

4.8 השפעות על חי וצומח בגין הגבלות בניה

התייחס להערכת השפעת ההגבלות על שימושי קרקע אשר תוטלנה על ידי השדה בגין סכנת ציפורים ובטיחות טיסה, על אזורי מחיה של בעלי חיים וציפורים ועל ערכי טבע אחרים. התייחס לאתרי טבע קיימים ומתוכננים באזור, מקורות מים פתוחים, שמורות טבע, בריכות לסוגיהם ועוד.

4.9 השפעות על ערכי נוף, טבע וארכיאולוגיה

יש להעריך את ההשפעות הסביבתיות שצפויות להיגרם כתוצאה מהקמת שדה התעופה על מסלולי הטיולים באזור, אתרי התצפית, כבישי נוף, אתרים ארכיאולוגיים, מוקדי תיירות וביקור, סביבות חי וצומח, בתי גידול שכיחים ונדירים. יש לפרט ולהציג הדמיות וחתכים של מראה הפרויקט מאתרי טיול, נוף ותצפית שונים כגון גן לאומי מצדה.

4.10 סיסמולוגיה

יש לתאר באופן כללי את ההשלכות הצפויות עקב רעידת אדמה, בהיבטים של זיהום קרקע ומי תהום, זיהום אויר, או אירוע חומרים מסוכנים. יש לתאר את האמצעים למניעה וטיפול במצבים הנ"ל במקרה של רעידת אדמה.

פרק ה': הצעות להוראות בתכנית

5.0 כללי

בפרק זה תרוכזנה כל ההצעות לקביעת ההוראות והתשריטים בתכנית זו, בתכניות מפורטות הנגזרות ממנה, ובהיתרי הבניה שיינתנו על פיה כמתחייב מפרוט המפגעים וההשפעות שנמנו בפרק ד' והאמצעים שיש לנקוט כדי למונעם או להפחיתם. ההתייחסות תהיה להקמת ולהפעלת שדה התעופה על כל מתקניו. ההוראות תתייחסנה גם להסדרת הפעילות בשימושי קרקע סמוכים והגבלות על תכנון ובניה.

5.1 סיכום עיקרי הממצאים וההמלצות

פרק זה יכלול הצגה ברורה ותמציתית של עיקרי הממצאים של התסקיר והאמצעים הנדרשים לצורך מניעת מפגעים סביבתיים. הצג את ההמלצות לגבי תפעול השדה ומתקניו, אמצעים פיזיים ואחרים הנגזרים מן העבודה בכל נושא ונושא.

5.2 הצעה להוראות התוכנית

- 5.2.1 בסעיף זה יש לכלול את כל ההוראות המתייחסות לבניה ולתפעול של השדה ומתקניו ואשר רלוונטיות למניעת מפגעים סביבתיים בתחום ההשפעה הצפוי של התכנית.
- 5.2.2 בנושא הרעש יש להתייחס לשטח הכלוא בתוך עקומה שוות הרעש: $L_{dn} = 55$ dB, בשלבי הפיתוח השונים של השדה כמפורט לעיל 4.1.1. א. הוראות להתאמת שימושי קרקע ויעודי קרקע ליד השדה: יש להגדיר 3 קבוצות שימושי קרקע בתחום הנ"ל: א. שימושים בעלי רגישות גבוהה לרעש. ב. שימושים בעלי רגישות בינונית לרעש. ג. שימושים בעלי רגישות נמוכה לרעש.
- 5.2.3 יש לפרט הוראות והגבלות בתכנון, בבניה ובשימושי קרקע בגין רעש מטוסים עבור השטח הכלוא בתוך עקומת הרעש $L_{dn} = 55$ dB, וכן עבור השטחים הכלואים בין עקומות הרעש $L_{dn} = 55-60$ dB, וכן עבור השטח הכלוא בתוך עקומת הרעש $L_{dn} = 60$ dB לפי קבוצות שימושי הקרקע כנ"ל.
- 5.2.4 הוראות והגבלות בתכנון, בבניה ובשימושי קרקע.
- 5.2.5 הוראות לנקיטה באמצעים פיזיים והוראות לתפעול מתקני השדה לצורך מניעת מפגעים סביבתיים בעת הקמת השדה והפעלתו.
- 5.2.6 הוראות למניעת פגיעה בערכי טבע ונוף ובציפורים.
- 5.2.7 הוראות לטיפול אקוסטי במבני מגורים קיימים ומתוכננים (כולל התייחסות למתקנים הצבאיים).
- 5.2.8 הוראות להכנת נספחי ביצוע במסגרת התכנון המפורט של כל מרכיבי התכנון לפי שלבי ביצוע התכנית והתייחסות לנושאים הסביבתיים של מרכיבים אלו.
- 5.2.9 הוראות מומלצות לתבנית התפעול המועדפת של השדה מן ההיבט הסביבתי: אופן הבקרה על מספר ההמראות והנחיתות של כלי טיס לסוגיהם בשדה.
- 5.2.10 הוראות לנושא אחסון דלקים וחומרים מסוכנים אחרים.